

רב שמואל בר נתן אמר רבי הנינא: בערבה היו מקיפים אותו.

וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: בערבה.

אמר ליה רבא לרב יצחק, בריה דרבה בר בר חנה: בר אוריאל! תא בוא ואימא לך ואומר לך מלתא מעליתא דברי תורה משובחים דהוה אמר אבוך שאמר אביך:

הא דתנן לקמן [מה א]: "כל היום מקיפין את המזבח פעם אחת, ואותו היום מקיפין את המזבח שבע פעמים".

הכי אמר אבוך משמיה דרבי אלעזר: כלולב היו מקיפים.

איתיביה מברייטא בתוספתא [פרק ג]:

לולב דוחה את השבת במקדש בתחלתו, כאשר חל יום טוב ראשון בשבת. וערבה דוחה את השבת במקדש בסופו, כאשר חל היום השביעי בשבת.

פעם אחת חל שביעי של ערבה להיות בשבת. והביאו מרביות ענפים של ערבה מערב שבת, והניחום בעזרה. והכירו בהן בייתוסין הצדוקים שאינם מודים במצות הערבה היות והיא אינה מפורשת בתורה, ונטלום לערבות וכבשום וטמנום תחת אבנים שהם מוקצה, כדי שלא יוכלו הפרושים לטלטלם בשבת ולקיים בהן מצות ערבה.

למחר הכירו בהן, בערבות שתחת האבנים, עמי הארץ [שלא היו בקיאים בדיני מוקצה אך החזיקו עם הפרושים], ושמתום מתחת האבנים. והביאום הכהנים לערבות, וקפום בצידו המזבח.

ומתרץ רב יוסף לאביו בלשון תמיהה: מידי אריא! האם מוכרח הדבר שכך מורה לשון המשנה!?

והרי לשון המשנה אינו מחייב לדמות מצות ערבה לנטילת לולב. אלא אפשר לומר:

הא לולב — כדאיתיה בנטילה.

והא ערבה — כדאיתיה בזקיפה.

עוד איתיביה אביו לרב יוסף מהמשנה [בדף מה א]: בכל יום מקיפין את המזבח פעם אחת, ואותו היום שבע פעמים.

ומדייק אביו: מאי לאו — היו מקיפים הכהנים את המזבח בהליכתם סביבו בערבה בידיהם.

ומוכח שמצותה במקדש בנטילה ולא בזקיפה.

ומתרץ רב יוסף: לא בערבה היו מקיפים, אלא היו מקיפים את המזבח בהליכה כלולב שבידיהם. ואילו את הערבה הם היו זוקפים תחילה, ולכן אין אנו נוהגים בה זכר למקדש לפי שאין לנו אפשרות לקיים זכר זה.

ופרכינן: והא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוח: בערבה היו מקיפין! וכיצד אתה אומר שהקיפו כלולב!?

אמר ליה רב יוסף לאביו: הוא, רבה בר רבויא אכן אמר לך שבערבה היו מקיפים, ואילו אנא [רב יוסף] אמינא: כלולב היו מקיפים לאחר זקיפת הערבה.

אתמר: רבי אלעזר אומר: כלולב היו מקיפים את המזבח.